

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közigazgatási s társadalmi lap.

A SZABADELVOPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek: helyben hazhoz hordva vagy vidékre postán küldve... Egész évre 10 frt.

Hirdetési díj: öt hasábon petitor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többiben megjelenő hirdeményeknél leengedés történik.

Debreczen, nov. 26.

(+) Franciaország még mindig türi zsarnokát! A sedáni nap egyik megugrott földézője marsall-botjának brutális hadonászását a „gloire“ nemzete még mindig békén szemléli.

Valóban a marsall korántsem titkolja szándékait s céljaitan előmozdítására nem is választott volna alkalmas kormányelnököt, mint olyat, ki az 1852-ik évi nov. 7-ki napoleoni államesiny egyik előkészítője, egyik zsoldosa és az akkori szenatussal együtt egyik létrehozója volt.

Rochebournet bñok tehát úgy látszik, egészen III. Napoleon iskolájának híve; a nemzetet, jogainak lábál tiporásáért kárpótolni ígérkezik az ipar fölvirágztatásával és a pangó kereskedelemnek új lendületet hozásával.

Amde Franciaországot többé oly lethargicus ámulatba, milyen III. Napoleon uralkodása alatti korszak volt és melyből az ébredés Sedánál oly irtózatossá lett — többé ringatni nem lehet.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárcája. A csillag-csárda. Bűnügyi beszély. — Itta: Streckfuss Adolf. — V. Gromberg tündéré. (27-ik) folytatás.)

„Nem kérdem öntől, ha vajjon tulajdonit-e valami hitelt az agyafutur mesék csak egyetlen hangjának is. Hiszen tudom, hogy az lehetetlen; hiszen azon esetben ön nem kocsizott volna — mint atyám beszélt — éjnek idején fogatunkon a látór pusztaán keresztül Beutlingenbe, azon esetben ön ma nem gyalogolna

is, vagyis az abszolút hatalom polczára helyezi magát és onnan daczol a nemzettel, onnan daczol az alkotmányosság fogalmával.

Hogy ez utóbbit valóban teszi, kiviláglik azon eljárásából, hogy Gambetta „Republique française“ című lapjában foglalt azon felszólításra, hogy decretálna a kamara és senatusrak nemzetgyűléssé való egyesítését — azzal válaszol, hogy mánap a reactionary ultramontan hitvallást követő Rochebournet cabinetet nevezte ki. Kell-e ennél szembeszökőbb bizonyíték arra nézve, hogy a marsallelnöknek oly sokszor hánytatott katonai egyenessége, politikai önzetlensége és részrehajlatlansága csak utópiai dolgok és hogy a magentai herceg vagy bñös restauratoria törekszik vagy teljes vaksgággal megverve. Mindkét esetben Franciaország kormány mulik, tölle szabadulni. És ez alnyomás alól való szabadulni vágyás bár nem a senatusban, de a képviselők kamarájában annál eclatansabban nyert kifejezést.

Ez utóbbi ugyanis a mimiszterelnök programbeszédére nov. 24-kén tartott ülésében a Ferry képviselő által indítványozott napirendet 323 szavattal 208 ellenében fogadta el, mely szerint, tekintve, hogy a nov. 23-kán kinevezett cabinet a parlamentáris népjog negatívának összetétele és a helyzetet csak nehezíthetné, a kamara kinyilatkoztatja, hogy vele összekötésbe nem léphet. Lehetetlen, hogy Marcère képviselő megjegyzéseivel ne zárjuk be elmélekedésünket: „A marsall politikája a legveszélyes birja támpontját. Franciaország 7 éven keresztül kifáradt a folytonos daczkormányokkal való küzdelemben, mely febr. 26-án megszüntnek látszott és máj. 16-án újra kezdődött. Az ország az érdekek megoldását kívánja — a jelen kormány azt nem nyújthatja.“ Tehát távozozék Mac-Mahonnal együtt, mert különben Franciaországot polgárháboruba döntöhet. — Ugy legyen!

— Miniszter tanács volt tegnapelőtt este, mely az indennitás és a provizorium kérdésével foglalkozott, — továbbá a delegációk és a képviselőház tárgyalásainak beosztásával.

— Az osztrák-magyar kormány által a legtöbb kedvezményes szerződés megkötésére tett ajánlatot, — berlini hírek szerint — a német kormány, mint Németország gazdasági érdekeivel össze nemegyezhető elutasította.

— A delegáció által a közös kormány adandó felhatalmazás tárgyában, élénk eszmecseré van a kormánykörök és a delegáció tagjai közt. Az a kérdés, minő alapon történjen a közös kormány adandó felhatalmazás: az 1877-dik évi budgettörvény, — avagy az 1878-iki előirányzat alapján-e. Tárnyalni fogja-e a delegáció még az idén a költségvetést, vagy elhalasztatik az oly időre, — mikor már törvényerejű új quota lesz, szintén kérdés. Mind ezen tárgyak megbeszélésére, a delegáció korelnöke, tanácskozára hívja össze a delegáció tagjait, s e tanácskozás fogja kijelölni a delegáció bizottságait s hivatalnokait is.

— Eldorádó. A Times of India azon esodálatos hírt közli, hogy a persá sah tizenegyre évre elengedte alattvalóinak az adók felét; — sőt a sah hét évre egészen elakarta engedni, de miniszterei arra figyelmeztették, hogy nem kell a népet egészen elszakítani a fizetéstől. Mondják, hogy Tajikán rendkívül gazdag aranybányákat fedeztek fel és ez a sah nagylelkűségének oka.

Ne haragudjék meg reá és szívem mélyéből eszedem on előtt, hogy kindittel viseltessék irányában. Kerülje ki azt, hogy a beszéd ama rut mende-mondákra terellessék. Steinert, Idának ez utóbbi kérelme folytán kinos zavarba jött. Pillanatról-pillanatra nőtt a leány iránti vonzalma. De a leány szavai egyszersmind megszárdították benne azon gyantut, melyet Heiwald ur iránt eddig érzett. Jelentős dolgokat tűnt föl előtte, hogy Heiwald urnak nyugta éjfélnyincsen és hogy Scharnau ur elutasása óta embergyűlöletre még garapodott is. A lány egyszerű, bizalmas szavai által, melyekkel átja ártatlanságát akarta védeni, épen ellene látszott bizonyítani és ő maga szilárdít meg Steinertben saját atya iránti sulyos gyanakodást. Steinert érzelmei tiltakoztak az ellen, hogy Idát kifürkésztse, de a kötelesség más részlől kötelező tette reá nézve, hogy a büntényt lefolytoltassa. A mostani, talán soha meg nem újulandó kedvező alkalmat erre nem szabad

— A horváth tartománygyűlés deczember közepén fogja üléseit ismét megkezdeni s a jövő évi költségvetést fogja tárgyalni.

Országgyűlés.

A képviselőházban folyik s talán nagyon is gyorsan folyik a büntetőjavaslat tárgyalása. Szombaton reá került a sor a néhez s Európa műveltebb államaiban már rég vitatott, de kellő megoldást nem nyert kérdés, a halálbüntetés kérdéseire is. A javaslat egyes szakaszai eddig — úgy szólván — vita nélkül fogadtattak el; az élet-halál kérdése azonban megagradta jogászaink figyelmét s igen érdekes szónoki harcot idézett elő.

T e l e s z k y István volt első, ki sorompóba lépett. Ő nem barátja a halálbüntetésnek s határozott állást is foglalt az ellen. de szónoklatának nem volt szerencsése. M a n d e l Pálról, — ki a halálbüntetést nem jogi, hanem szabadelvűségi kérdésnek tartja, szintén ezt mondhatjuk. Igen szépen fejtegette a humanitás elveit, de nem ütött a szeg fejére. P. S z a t h m á r y Károly is a halálbüntetés ellen szözlött, de szavai csak kiáltó szökönt enyésztek el a pusztában. A javaslat mellett Pauler Tivadar tarott hatásos beszédet, melyben a ház zajos helyeslése közben czáfólt a halálbüntetés elleni által felhozott érveket. (Beszédét alább közöljük.)

A ház Pauler beszéde után nagy többséggel a halálbüntetés megtartása mellett nyilatkozott.

Az ülés végén H-ly nyújtott be interpellációt a keleti ügyekben. Interpellációjából kitűnik, hogy ez ember és párja oroszokkal bele akarják vinni a nemzetet a keleti vérszármazásba, hogy aztán a kifejlett zavarosban könnyebben halászhassanak. De a magyar nép higgadt megfontolása és józan fellegása — azt hisszük — meg fogja akadályozni a borzástó szerezetlenséget, melylyel a hazát ez emberek hóbortja és kislelkűsége fenyegetik.

A háboru.

Impossibile est satrum non scribere! Mehemet Ali közeledésének híre szorongó retrograd mozgásba hozta az orchie-plevni utvonalon álló orosz hadereket; e „concentrálódat“ egy nov. 23-iki bogoti muszka sűrűgony annyit bonhoival adja elő, hogy lehetetlen egy egészséges mosolyt nem kockáztatunk. Ezen, a hivatalos tüllentés rembrandti félfelhárályával díszekvő muszkatudósítás így szól: Nov. 19-ke óta említésre méltó dolgok nem történtek. Nov. 19-én a Marianhadálánsnál és 20-án Omurkioi elől voltak kémszemlézeti lovascsapatok a Solenik folyón át akartak kelni, azonban visszautasítottak. Nov. 21-kén mi (t. i. az oroszok) 2 vértés zászlóaljjal, két szotnya kozákkal és 4 ágyuval Etrapol felé kémszemlére indultunk. A törökök ez által nyugtalanítva, csaknem egész táborukat főlészdezték és tüzéségükkel elszállították. A mi parancsnokunk az ellenség ily tulnyomó zömével szemben és még további megerősödésétől is tartva — a Lukovica felé való visszavonulást elhatározta. Más szóval: nem féltünk, csak szaladtunk! — E sürgöny egész fogalmazásából kitetszik, hogy a törökök erélyes hadi acióit indítottak meg Plevna felé és hogy a muszák mindjárt az első találkozásnál is visszaveretvén, — történt megfontolástukat ezen famos sürgönynyel akarták leplezni. Reméljük, hogy Mehemet Ali offensívájáról nemsokára többet is fogunk hallhatni és hogy őt ezen offensív főlépésében, melylyel egyedül vághatja keresztül a szomorú török hadi állapot gordiusi csomóját — a Dari Sura többé akadályozni nem fogja.

Osman pasáról curiosum gyanant fölemlítjük, hogy a rágalom róla azon hírt költötte, hogy kész kardját egy orosz hadvezérnek átadni, ha a románok előbb eltakarodnak Plevna alól. Ilyes még mesének sem válik be. A liliputi Csernagora nagyhatalom most elemben van: mihelyt marta óczai egy falut elfoglalt, azonnal kész a nagyhangú győzelmi kiáltvány. Minden kis török sáncz erősség és ő szemökben és a kecskepásztorok tilinkójának hangjaira olytenképen dölnék a török fortok romba, mint hajdan Jerikó, a zsidók kürrivallatára. Eszünkbe jut a haldokló oroszian meséje és elhallgatunk.

Pauler Tivadar a halálbüntetésről.

(A képviselőház nov. 24-ki ülésén.) Pauler Tivadar, az igazságügyi bizottság előadója: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) A mostani kérdés egyike azoknak, a melyek egy század óta foglalkoztatják az irodalmat, foglalkoztatják a törvényhozásokat. 1764. óta, midőn Beccaria munkája megjelent, azóta megindult az. Hatvan esztendő előtt már Németországnak leghíresebb kriminálájája Feuerbach azt mondta, hogy az érvek mellett és ellene, pro et contra ki vannak merítve; nem lehet felhozni újabb érvet sem mellette, sem ellene. Ennek a tételnek igazságát elismerték a legújabb írók, elismerték Berner, Mittermeier és mások.

Csak a felhozott argumentumokat támogatni, bővebben kifejtetni, tapasztalati adatokkal igazolni: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) A mostani kérdés egyike azoknak, a melyek egy század óta foglalkoztatják az irodalmat, foglalkoztatják a törvényhozásokat. 1764. óta, midőn Beccaria munkája megjelent, azóta megindult az. Hatvan esztendő előtt már Németországnak leghíresebb kriminálájája Feuerbach azt mondta, hogy az érvek mellett és ellene, pro et contra ki vannak merítve; nem lehet felhozni újabb érvet sem mellette, sem ellene. Ennek a tételnek igazságát elismerték a legújabb írók, elismerték Berner, Mittermeier és mások.

Látnuk a védveket és érveket, melyek a halálbüntetés ellen felhozattak. Mondom, hogy nehéz a kérdés, mert némelykor az embernek saját érzelmeit kell legyőzni egy magasabb érdek, az igazságszolgáltatás követelményeinek képe. — Hogy a büntetés igazságtalan, hogy ezt nem szabad alkalmazni, ezt az újabb írók nagy többsége már nem állítja. Elejtik a kérdést, és azt mondják — és helyesen — a mint Teleszky képviselő ur is mondotta: e fölött ne tartozunk, mert lehet valamilyen büntetés nagyon igazságos in abstracto és in concreto a fenforög körülményeknél fogva igazságtalanná válik azért, mert szükségtelen. Nehéz is volna, t. ház, hogy minden egyebet mellőzve, azt bizonyítani, hogy az államnak senki által kétséget nem vont joga van, polgárai ezrei és százezreinek élete fölött rendelkezni, midőn az a közbiztonság és külvédelem megkívánja; de nincs joga azt életétől megfosztani, ki a társadalom alapveleit az ország belsejében megintgatja, ki azon büntetést követi el, a mely ember és isten előtt a leguagyobb, t. i. a ki embertársát szándékosan, megfontolva életétől fosztja meg. Felhagyhat tehát az igazság kérdésével és szoritkozhat a czélszerűség és szükségesség kérdésére. Mindkét okoskodásnak föbb érveit különösen Teleszky képviselő társunk ép oly szépen, mint higgadtan és világosan fejtegette. Legyen szabad nekem azokra azon ellenvetéseket tenni, melyeket nem én mondok, hanem a melyek következményei ezen hosszú irodalmi harcunk mely ezen kérdés fölött folyt, és ezzel úgy Mandel, mint Szathmáry képviselő uraknak, a kiknek okoskodásai Teleszky k. urával azonosok, válaszolok. A halálbüntetés — így mondják — nem czélzserű, mert hiszen nem jészi vissza az embereket a büntény elkövetésétől. Pedig a történelem azt tanúsítja, hogy századok óta alkalmazták a halálbüntetést, századok óta végzik ki az embereket, és századok óta követik el ugyanazon büntetéseket; ennek tehát hatása nincsen.

Ezen okoskodás olyan, melyet minden büntetés ellen lehet alkalmazni. (Ugy van!) Századok óta börtönözik be az embereket, századok óta szállítják el gyarmatokba, századok óta fenyítették a büntetéseket testconkitó, vagy tesztentő büntetésekkel; de a büntettek nem szüntek meg. Természetesen nem is fognak azok megszűnni soha, mert benne van az emberi természetben valamint a jóra, úgy a gonoszra a hajlam. Es mig mi az emberi természetet meg nem változtatjuk, addig semminemű büntetési rendszerrel nem fogjuk megmentetni a büntetéseket. Azt tehát, hogy a halálbüntetés czélszerűtlen, — mert nem szüntette meg a bünteteket, érvül nem lehet elfogadni, ez esetben megkellene szüntetni a büntető hatalmat, a mennyiben e czélt soha sem érjük el.

Azt mondják és igen szépen reducálták volt elhanyagolnia. Rövid megfontolt gondolkodás után tehát így szözl: „Nagysád, kegyed reá y bizalmat tanusit irányomban, köszönet érte. Iparkodni fogok Heiwald ur kedélyállapota iránt a lehetőségig kíméletet tanusítani, de hogy erre képes lehessen, mert megjegyzem, hogy üzleteim valószínűleg napokint a Grombergbe menetelel fognak készütni, ha azon értekezletek alkalmával, melyeket szerencsém leend kedves atyjával folytatnati, a sértő czélzások záto nyait kikerüljem, úgy azon viszonyról, mely Scharnau ur kedves atya és kegyed között fönnállott, közelebből kellene értesülnöm, mint a hogy a hír és a fecsegő vendéglősök eltorzított előadásai után eddig értesültem. Mielőtt azonban nagysád erre érdemestene, egy kérdést bátorodnom fölteenni, azt t. i.: Van-e kegyednek tudomása arról, hogy a világ Scharnau sorsáról, annak Grombergből történt eltűnése óta mit beszél?”

„Van, Scharnau eltűnt! Atyám ellenében e miatt borzasztó büntényt kohlott. De talán Scharnau is — és okom van ilyen hiedelemre — készakarva tüntette el magát, hogy atyámon egy oly sérelmet, melyet sohasem bocsáthat meg neki, megfoszulhasson.“ Steinert föltötte figyelmessé lön e szakvakra. Ez új eszme volt előtte! Hátha Scharnau ur csakugyan élethen volna még? Tárny únszántából bujdokolt el? De nem, az nem lehet így; e fölvetést a fenylömön tkarta vélet és más nyomos ellenbizonyítók is sokkal határozottabban megfoszófolt, mintsem hogy az ember ilyen csak pillanatra is elihett volna.

„Nagysád, félek, hogy kegyed áhitet táplált, mindenesetre azonban nagyfontosságú dolog lenne Scharnau urt illetőleg a legbelsőbb fűrkeszéseket megtenni.“ (Folyt. köv.)

ezt Teleszky t. képviselő társam, hogy nem lehet a halálbüntetésnek hatása; mert vagy szenvedélyből cselekszik a büntett elkövetője és akkor nem fontolja meg tettének következményeit, vagy megfontolva cselekszik és akkor benne bizonytalanság működik, mely épen a halálbüntetésre oly kirívóan mutatkozik, mert hiszen sokan, a kik bñnök és halálra lettek volna ítélendők, nem íteltettek arra, a halálös büntetési ellenszenvűl fogva, vagy pedig ha arra íteltettek, kegyelmet nyertek, és így e büntetéstől félelem nem gyakorol reájuk hatást. Ha azt mondjuk, hogy az, a ki szenvedélyből cselekszik, arra a halálbüntetés nem gyakorol hatást és ezért czéltalan, — akkor mondjuk ezt a többi büntetésekről is. — A ki szenvedélyből, bosszúból cselekszik, arra az életfogytiglani börtön sem gyakorol hatást, mert azt meg nem fontolja; ha pedig megfontolja, és az zsbasztja meg a büntetés fellemének hatását, mert arról nem biztos, mert reméli, hogy felmentetik, hogy kegyelmet kap, vagyis ha a halálbüntetés maradásának reménye már is oly káros hatás-sal van rá nézve, mennyivel károsabb volna az, ha egész bizonyossággal tudná, hogy ezen büntetés reá alkalmaztatni nem fog. (Helyeslés.)

Mert ne ámsituk magunkat, uraim. Az élet az embernek legbecesebb java, chizragaszkodunk, ezt feutartani óhajtuk mindnyájan. (Helyeslés.)

S i m o n y i Ernő közbeszóli: Még ha mennyország vár is reánk! (Derűtség.)

P a u l e r Tivadar előadó: Még akkor is, mert hiszen arra várhatunk! (Derűtség.) Hogy tehát azon büntetés, mely az embert életétől fosztja meg, attól, a mit legbecesebbnek tart, azért volna czéltalan, mert nem hat, ezt én nem érthetem. Példák hozattak fel. Az mondatott, mennyi ember fosztja meg magát életétől és nem is oly okból, mint Cato, hanem sokkal kisebbszérű dolgok miatt; hány ember áldozta fel magát harcban, hány kötelessége teljesítéséből! Ez mind áll, de nagy a különbség mindezen esetek és a halálbüntetés közt. Az öngyilkos a felgerjesztendők pillanatában, némelykor tán elmebetegség következtében követi el tettet; más embert magasztos gondolat hevít, meghal a hazáért vagy hitért, vallási meggyőződéséért. Ezek ritka kivételes emberek. Es föleg, ne mérjük mi össze a közönséges gonosztevőt az emberiség ékköveivel, ne alkalmazzuk a hazaszeretést és vallási buzgalomból származott magasztos elhatározások mértékét egy gonosztevőnek elhatározására, ki aljas indokból cselekedve, egészen másképen ítéli meg az élet értékét és becseit. (Élénk helyeslés.)

Es ha úgy áll a dolog, mint azon urak mondják, — miért veszik, miért vették az egész világon, és pedig kevés kivétellel maguk az illető bñnök is az életet graziának, kegyelemnek? Azért, mert érzik, hogy minden okoskodás daczára az élet rájuk nézve a legbecesebb javak egyikét képezi. Vannak esetek, a hol, mint a latin mondja: propter vitam vivendi perdere causas; hanem ezen magasztos erkölcsi fenkötséget ne keressük azoknál, kiket e törvény halállal sújtani akar, t. i. a megfontolt szándéku gyilkosoknál. (Helyeslés.)

Az mondatott, hogy némelykor: végrehajtatik a halálbüntetés és majdnem azonnal ugyanazon büntett követetik el, mit t. barátom itt ama Hentzi nevű szárczi emberrel mondot, ki elborzadván a büntett fölött, mégis azt maga utóbb elkövette. Azt csak nem fogja állítani ő sem, hogy a halálbüntetésnek valami vonzó ereje volna, hogy az emberek azt azért követik el, mert a kivégzéstét kívánják. Itt tehát egészen más pszichai okok működnek, s ha állana az az okoskodás, mint nem áll, hogy a halálbüntetés nem oly sulyos, nem oly annyira elriasztó, hogy nála még sulyosabb az életfogytig tartó fegyház, akkor fel nem fogom, hogy a humanizmus szempontjából miért ellenzik e büntetést, miért mondják, hogy ezt nem kell alkalmazni, mert ha ez nem oly sulyos, akkor legalább a humanizmus szempontjából ellene szólni nem lehet.

De — mondják tovább — ha lehet is czélszerűsége mellett szólni, nem lehet azt szükségesnek mondani; nem lehet szükségesnek mondani, mert az állam ezer szoronyával éz szemben a lefegyverzett fegyercsurozól.

Eltörtölték sok államban és ezek az államok fönnállanak és a büntettek nem szaporodtak annyira, legalább nem nagyobb mértékben. Áll. Eltörtölték sok országban. Nem szaporodtak a büntettek. Itt-ott nem, de másutt szaporodtak.

Előfizetők... Debreczen...

A...

(+) A mahom... musná fogva...

III. Bérlet... Vasárnap, 1877. nov. 27-én...

Rövid hírek... Az oroszok az Osman...

A „Debreczeni... Bűnügy...

A „Debreczeni... Bűnügy...

„En a kutatások... telhetőleg nyújtok...

szívvel meghívjuk. Debreczen, 1877. november 24. A boldogult özege: Druckwarth Johanna; Zengey János fia; Zengey Zsófia, Emília, Cecília öv. Egy Imréné, Erzsébet leányával és Otília testvérek. Béke poraira!

A helybeli önkényes tüzlő egylet tegnap d. u. a Csicsög melletti téren nagy gyűlést tartott, melyen a kezdetben képest az egylet tagjai sok szűgyességet fejtek ki.

A debreczeni polgári kaszinó e cím alatt tegnap tartotta utolsó közgyűlését, s a tegnap elfogadott új alapszabályok szerint a cím ezután egyszerűen „Debreczeni Kaszinó” lesz.

Helyreigazítás. A „Debreczen” 228. számában a hadköteles ifjak figyelmébe feliratu hirdetés — az tévedésből megjelenvén, — ezennel visszavonom és nem történnék nyilvánítom. — Debreczen, 1877. november 26-án.

jól értesített szokott Pesther Lloyd ily könyvvel felhagyta magát illetni valami tájékoztatlan nebuló által, vagy a felett sajnálkozunk, hogy akadhat ember Debreczenben, a ki oly hamis halogh hírek terjesztése által akar magának valahol érdemeket szerezni.

A honvédség köréből. Pongrácz Sándor honvédtábornok szombaton hajnalban Debreczenbe érkezett s ekkor az itteni honvédség felé tartott szemlélt. Az nap d. u. Váradra rándult át, s onnan vasárnap délután visszaérkezvén ide, ma a honvéd-lovasosztály vizsgálta meg, s mindent a legnagyobb rendben találta.

A Pester Lloydot valaki felültette Debreczenből, irván e városból olyan dolgokat, a melyek felől itt senki nem tud semmit. Ezen levelező szerént már itt a jövő év közepén megtartandó tisztviselői választásokra az itteni két politikai párt roppant erőfeszítéssel készül, s miután az elkeresés itt a polgárság közt az adók óriási volta és az adóvételre hajthatóság drákói szigorja felett általános (?) u. y. hogy Karap Mór tanácsnok a napokban (?) épen e miatt adta be lemondását. — ördögös szerencsén k kell lenni a tudósító szerént a debreczeni szabadelvű pártnak, ha jelöltjeit közül csak egyetlen egyet is be fog tudni választani. — No ennyi galimatiaszt ily rövid pár sorban már régen nem olvastunk. Nem tudjuk e felett mosolygunk-e, hogy a

Eljegyzés. — Szombaton jegyzette el F u t ó M i h á l y helybeli gazdasági tanítéti tanár Csáky Gergely városi tanácsnok ur bájos és mivel leányát, E r z s i k e kisasszonyt. Az eljegyzést ősi szokás szerént fényes lakoma követte. Teljesüljenek mellobb a fiatal mátkapár szerető szíveinek legforróbb áhálatai.

ünneplényen főt. püspök ur Révész Bálinton kívül, a tanári kar számos tagja és kirakalm-díszes nagy közönség vett részt. Ez alkalommal újból szomorúan kellett tapasztalunk azon nem csekély hibát, melyet az illetők elkövettek, midőn a főiskola újból épült résznek építése alkalmával elmulasztották egy oly helyiségről gondoskodni, mely ily szép látogatottságnak örvendő ünnepek tartására elég tágas lenne. Tegnap is megtörtént, az minden ilyen alkalommal meg szokott történni, hogy az ünneplényen részt venni akaró közönségnek legalább fele része visszatért, mivel az énekester már 4 órakor, mikorra az ünneplény kezdete hirdette volt — a zsufolásig megelt. E bajon, ha a városi közönséget az ifjusági ünnepek látogatásától el nem akarjuk idegeníteni, okvetlen segíteni kell. — De térjünk át az ünneplény lefolyására. Az ünneplény a zenekar által előadott Hunyady László opera nyitánya után, Géresi Kálmán főisk. tanár úytotta meg igen szép alkalmi beszéddel, — melynek végén Csokonai szellemét idélte. Azután a lapunkban is közölt műsorozat szerént az ének és zenekar egymást felváltva játszottak, még pedig kitűnő szabatossággal. Közbe-közbe szavaltatok is felolvasták s történnék. Boross Mihálynak ez alkalomra irt sikerült költeményét Bogós Lajos szavalta igen hatásosan. Torma Károly Verősmartynak „Az irti bölgyböz” címzett remek költeményét adta elő, mely oly frenetikus tapsvihart és „ura” kiáltásokat idézett elő, hogy a kitűnő szaválóknak másodszor is ki kellett lépni a közönség elé, midőn aztán Jokoyának „A munkácsirab című, gyönyörű prózai művét adta elő a szokott routinnal. Azután Tömörly József joghallgatónak „De már így meg kell gondolni a dolgot” című ügyes humorizkjet olvasta fel Major Gyula főisk. tanuló. Egy tréfas szavalt volt még hátra a műsorozat szerént s Tömörly József szavalta el Szabó Endrénének „Divat” című humorizkus költeményét. Ez is roppant hatású idézett elő, a közönség tapsvihara itt sem szűnt meg, míg Tömörly József újból el nem mondott egy másik költeményt is, az „Ally meg feleségen” című — Petőfölt. Végül a zenekar rántotta rá a „Török-magyar indulót”, melynek eljátszása után a közönség teljes meglepéssel s az ifjuság elterése közben távozott el az ünneplényről.

A Godelot hotel minden szerepe jeles kezekben van. Temesváry kitűnően játszta a bonvivant, de a valódi női szűzességgel szemben mégis teljesen önmuralom vesztett és elfogult Olivér. Toldi hasonlólag jelesen alakította a darabba szót epizod hőst. Törökknénél kedvesebb elfogulatlanabb és naivul ártatlanabb Miettelt nem is képzelhetni. Foltényné mint mindig, ugy most is jelesen játszott. Vezérit nemcsak a drámai, hanem a vig muza is kegyeli, de a francia kiejtést nem szabad ignorálnia, pl. nem lehet mondani: anzuléni, hanem anguliméi herceg, ez fölötté fűlsértó. A többi szereplők is szerepehöz köké tevék magukat és ez kis szerepéről mondva jelentéssel bír.

A darab általában oly kitűnően hozott szűre, a szerepek annyira megfelelő kezében voltak és a szereplők szerepeiket oly jelesen tanulták be, hogy lehetlen ez előadásról szűzinte elismerésünket megtagadni.

Napi hírek. — A Csokonai-ünneplény tegnap délután tartottát az a főiskolai énekesteremben. Az

len leányával Miettelt (Törökkné), hogy honnante voltát nem ismervén, beleszeressen és nőül vegye. Godelot e tervhez hozzájárul, de az antagonismus elő megtestesülése, kedves élet-párja Virginia asszony (Foltényné) ennek is ellentmond. A férjagama akaratát azonban ezuttal érvényesíti. Olivér megérkezék és Godelot házat hotelnek névén, nagyban rendelkezik, ösdíságát barátjával Ridd Pállal (Toldy) együtt hangos kacagás tárgyává teszi, sőt boszantó élceivel Godelot papát és a desperát Virginia asszonyt egész a megpukkanásig elhalmozza. Godelot papa nincs értesítve Olivér atyjának levele által arról is, hogy az összeházasítási terv sikeres kivételére a mitem-sejtő Olivérnek a Godelot házat hotelnek kell tartania és nagyon megbotránkozik viselétén; ezen kölcsönös félreértésből támad azután az összeütközés, mely a rejtély megoldásáig, a darab végeig folyton előcsalja a színpókázó comicum szikráit. Olivér csakugyan megismerkedik az általa szobczicuzának, később a hotel könyvelőjének vélt köcsös és kedves Miettelt, beleszerel és a leány ügyességével oda viszi a dolgot, hogy a tisztességes nők előtt hebegő és önbizalmát vesztett Olivér, már miután a félreértés köztük kiderült is, a legnagyobb és igaz hűvel valja meg szerelmét és atyjától megkéri kezét. Ezt azonban csak ugy kapja meg, hogy a házassága belegegyez Godelot papa nemet mond, mire ellenlábás élete párja meg igent kiált és így a csel sikerülvén: Miettelt Olivér nejevé lesz.

A fővárosi műtészet e vigjáték comicum forrására, a félreértésre nézve azt mondá, hogy erőltetett. És valóban a félreértés 3 folvonason ugyszólván hajánál fogva vonzolatlanul kereszül; számos alkalmas pillanat kínálkozik a visszás helyzet fölértesítésére, a szemlélt ezt érzi de az mégis a darab végeig erőszakkal van elkerülve. A szereplő egyének a bornirtság ködében látszanak mozogni és ez a comicum tisztaságát a bohózat elemével saturálja. No de a néző szerencsére annyit nevet, hogy nem ér rá okoskodni és így a darab, mint vigjáték elérte célját; reméljük tehát hogy minden előadásra megtöltendő a házat, mit első szűrehozatala alkalmával — fájdalom — nem tapasztalhatunk.

A Godelot hotel minden szerepe jeles kezekben van. Temesváry kitűnően játszta a bonvivant, de a valódi női szűzességgel szemben mégis teljesen önmuralom vesztett és elfogult Olivér. Toldi hasonlólag jelesen alakította a darabba szót epizod hőst. Törökknénél kedvesebb elfogulatlanabb és naivul ártatlanabb Miettelt nem is képzelhetni. Foltényné mint mindig, ugy most is jelesen játszott. Vezérit nemcsak a drámai, hanem a vig muza is kegyeli, de a francia kiejtést nem szabad ignorálnia, pl. nem lehet mondani: anzuléni, hanem anguliméi herceg, ez fölötté fűlsértó. A többi szereplők is szerepehöz köké tevék magukat és ez kis szerepéről mondva jelentéssel bír.

Napi hírek. — A Csokonai-ünneplény tegnap délután tartottát az a főiskolai énekesteremben. Az

Egy újabb francia munkában azt olvassuk — hogy diametraliter 100,000 emberre 12 büntényt számítottak, de míg a Seine-departementra, ha ide veszem Páris is, harmincnál több büntény esik, Corsicára 24, a Chere-departementra a régi Orleans egyik részére 100,000 emberre három büntény esik. — Pedig mindezen területeken ugyanazon törvények vannak érvényben, ugyanazon büntetés van Corsicában, Párisban, mint Lotharinga régi területein s a Cher-departementben. Ugyanazon büntettek miatt kivégztek itt is, ott is a bűnöst, a mennyiben elítéltek és kegyelmet nem kaptak. És miért van egyik helyt annyi bűnös, és miért nincs a másikon. A büntető-törvénykönyv okozta ezt talán? Hiszen ez mindent ugyanaz! Nem. A különböző társadalmi viszonyok azon különbségek, melyek a foglalkozásban, a nevelésben, a vagyon állapothoz és némelykor, — mint Corsicában a vérmérsékletben és más okokban állanak. Így tehát abból, hogy bizonyos időben kevesebb vagy több a büntött nem a büntetői rendszer befolyására, hanem más okokra kell következtetést vonni.

Színházi szemle. (W. G.) Nov. 23-án „Petaud király udvara.” Irták Gille és Jaime; zenéjét szerző Delibes. E bohózatot operette idei szűzi évadunk egyik legsikerültebb terméke. Nyilván Irma brillans hangyagytól és kedvel bocsátá a közönség rendelkezésére és magáindalát, valamint drámai játéka, koronáját képezék az előadásnak. Alszeji Iona kedves hangja a legtisztább aesthetikai gyönyört idézék föl a hallgató lelkében; gyermekdalát és a szűz és rut ember közti különbségre vonatkozó dalt valóban naiv szépségi játékkal is kísérik. Nyilván és Alszeji duettet íránt a közönség nem róttale azon tapstartozást, melyet azok remek összhangja és természetes tökélye is megérdemelte volna. A többi szereplők is megérdemelték a magukét. Kunsági kitűnően adja VIII. Petaud-t. Szabó Bandi azonban játékában túlságos rikítóan szűzi XXIV-ik Alexibust és a „kuss” brutális Kraftausdruckot sokszor fölöléslegesen is hangoztatja ijedező collegájával szemben, míg énekhangját különösen soloiban fölötté kiméli.

(W. G.) Nov. 24-én Godelot-hotel. Itt először. Vigjáték 3 felv. Irták Sardou V. és Crisafulli H. ford. Huszár Imre. Nem szűzűnkunk baglyot küldeni Athenaebe, ezzel annyit akarunk mondani, hogy új önálló bírálatot e darabról írni nem óhajtok; és ezt illetőleg a fővárosi írtészet sententiaját elfogadjuk és reprodukáljuk. Halljuk előbb röviden meséjét: Bertin Olivér (Temesváry), — egy phantasta fiatal ember, kinek csaknem rögeszméje az, hogy tisztességes hölgyek társaságát élvezni nem képes, tehát futja őket. Atja azonban, ki gazdag földbirtokos, egyetlen fiát e mániából kigyógyítani akarván, egy régi és szintén jó módú vidéki barátjához a köz ürügy alatt küldi őt, hogy annak lakhelye körül kinálkozó regényes partiekat fényképezze le. Olivér, ki mükedvel, erre örömet rááll. Atja azonban ez expedíció tulajdonképeni titkos célját vidéki barátjával Godelot Polydor (Vezéri) falusi birtokossal levélben előre közli. Terve szerint Olivérnek ugy kellene megismerkedni Godelot csnos, művelt és tekintélyes munkánnyal bíró egyet-

(W. G.) Nov. 24-én Godelot-hotel. Itt először. Vigjáték 3 felv. Irták Sardou V. és Crisafulli H. ford. Huszár Imre. Nem szűzűnkunk baglyot küldeni Athenaebe, ezzel annyit akarunk mondani, hogy új önálló bírálatot e darabról írni nem óhajtok; és ezt illetőleg a fővárosi írtészet sententiaját elfogadjuk és reprodukáljuk. Halljuk előbb röviden meséjét: Bertin Olivér (Temesváry), — egy phantasta fiatal ember, kinek csaknem rögeszméje az, hogy tisztességes hölgyek társaságát élvezni nem képes, tehát futja őket. Atja azonban, ki gazdag földbirtokos, egyetlen fiát e mániából kigyógyítani akarván, egy régi és szintén jó módú vidéki barátjához a köz ürügy alatt küldi őt, hogy annak lakhelye körül kinálkozó regényes partiekat fényképezze le. Olivér, ki mükedvel, erre örömet rááll. Atja azonban ez expedíció tulajdonképeni titkos célját vidéki barátjával Godelot Polydor (Vezéri) falusi birtokossal levélben előre közli. Terve szerint Olivérnek ugy kellene megismerkedni Godelot csnos, művelt és tekintélyes munkánnyal bíró egyet-

H I R D E T E S E K.

Etrich Testvérek Braunauból Csehország. Tisztelettel van szerencsénk tudatni, hogy itt helyben a „Tisza” biztosító bank épület bolti-helyiségeinek egyikében, Huszár Károly ur mellett, összes saját gyártmányainkból raktárt rendeztünk be. Kaphatók nálunk végszámra Chifonok, Dowlasok, (havas) gyolcs) fehér Gradli, Brillantín, Piquet, és szűz Chirtingek és egyéb belés anyagok. Miután mi saját gyárainkban készült szűvet árunkat ajánljuk, megemlítjük még, hogy velünk épen senki sem versenyezhet, mivel mi mindenkinek egy végvételnél is gyáraink árjegyzéke szerént szolgálunk. Az árulással Klimó Aurél urat bízunk meg. Számos látogatást reménylve tisztelettel maradtunk ETRICH TESTVÉREK, több gyárak tulajdonosai Csehországban.

Marokkói császárságból, Afrikában, KÁVÉ, GERÉBY FÜLÖP, fűszerkereskedő Debreczenben.

20 esztendő köhögés, mell-, tüdő- és gyomorbajok a valódi Hoff féle malátakészítmények használatával által megszűntetnek.

A Hoff János-féle cs. k. malátakészítmény-gyárnak Bécsben, Graben, Brunnerstrasse 8. torábbá Budapestben, Kalaputca 10. hová a megrendeléseket kérjük írtézní. 41-szer kitűntető és nyoleszor 1876-ban legmagasabb helyen szabályozva Gradina. Miután az ön malátá-egészségi csokoládéja gyöngye gyomromra igen hasznosnak bizonyult, küldjön nekem ismét 2 pontot az 1. számúból. Kovacevich József plébános és szentszéki ülnök. — Az ön malátakivonat-egészségi sűre nemcsak hűszűves köhögésemet szűntette meg, hanem ujjolag is erősített, báró Eberhard, alezredes Gubenben. — Zempelburg, Marienverder ker. Malátá készítményei nálam is majdnem csodálatos módon sikereseznek bizonyultak; egy emberöltő óta harutos köhögésben szenvedtem, melyhez most 56 éves koromban jelen-tékeny testi gyöngöség is járult. Az ön malátá kivonat-egészségi sűrnek hosszabb használatá folytán nemcsak visszanyertem testi erőmet, hanem csodálatra méltó régi köhögésem is megszűnt. Kammitzer P. özvegye, szűl. Gutstadt. — Répzelak. Kérek postafordultával 1/2 font malátá-egészségi csokoládét és malátá melleukorkákát. Be kell ismernem, hogy e készítmények köhögésemet nagyon csökkentették. Kisfaludy Teréz. — Domaraz (Csehországban). Miután nóm, ki idült köhögésben és gyomorhurutban szenvedtem, a jeles Hoff-féle malátakivonat (melyet már kétszer hozattam) használatá után jelentékeny javulást érez, kérek újabban abból egy részt abból küldeni. Gűrtler Lipót, majorbérli. (513) 3-3

ÁRAK: Malátá-kivonat-egészségi sűr palackja 60 kr. Láda és palackkal: 6 palack 4 frt. — 11 palack 6 frt. 60 kr. — 28 palack 16 frt. — 58 palack 32 frt. — 1/2 kilo malátá csokoládé I. 2 frt. 40 kr., II. 1 frt. 60 kr., III. 1 frt. (Nagyobb mennyiségnél árkedvezmény-nyel). — Malátá-cukorkák zacskója 60 kr. (1/2 vagy 1/4 zacskóval is kapható) Gyermek-táp-malátaliszit 1 frt. — Koncentrált malátá-kivonat 1 frt. 60 kr-rt is kapható. Egy kész malátá-fűrdő 80 kr-ba kerül. A valódi nyálka-olvasztó malátacukorkák kék papírban vannak. Gyári raktár és írtélet: Budapestben, Kalaputca, 10. sz., bemenet a kapu alatt, és Debreczenben Rickl József Zelmos nagykereskedésében. 2 frton által venni sem küldeték.

Szerfelett figyelemre méltó tüdő-betegék és megrögzött köhögésben szenvedőknek, ezen eddig, a maga nemében egyetlen, feltűnő gyors hatású foga a legkitűnőbb sikerrel koronázott gyógyszer; tüdő hurut, nyálkásság, minden tüdő-vészés bajok, nehéz lézés és köhögés ellen: Dr. Miller mohnövény nedve. Százak köszönő iratai bizonyítják ezen szernek feltűnő hasznos és gyors hatását, egy gyermekek, mint felnőtteknél. (525) 2-6 Egy eredeti tégely ára 50 kr. Dr. Miller óvbalzsama göresök ellen Bécsben 1868-ban vegytanilag megvizsgáltatott. — A legrövidebb idő alatt megszünteti a legmakacsabb gyomorgörcsöt, puffadást, mell- és szűztorulást. Egy nagy üveg ára használati utasítással 1 frt 50 kr. — Kisebb üveg 80 kr. Valódi minőségben egyedül következő raktárakban kaphatók: Debreczenben: Stenczinger Károly fűszerüzletében; Budapest: Édeskuty L., Egerben: Schüttig J. és Koller L. gyógyszerüzletében; Miskolcban: Csáthy Szabó gyógyszerésznél, Nyiregyháza: Fischer J. gyógyszerésznél; Kézsmárkon: Kiss Gy.-nél; Kassán: Wandraschek G. és Griesfeld L. uraknál.

Előfizetési felhívás! 1878. január 1-jén egy új egész évi előfizetést nyitunk a 8-dik évfolyam

„Sorsolási tudósító”-ra. Hiteles sorsolási tudósító osztrák-magyar és külföldi sorsjegyekről, kisorsolándó állam- és magánkötelezvényekről, vasuti-, gőzhajózási- és ipar-részvények és elsőbbségi kötvényekről, záloglevelekről stb. stb. Szakirat bank, pénz- és vasuti ügyekről.

A Sorsolási tudósító magyar-német szűvegben havonként 3-4 szer jelenik meg, esetleg gyakrabban is, és pedig közvetlen minden jelentékenyebb hűzás után; könnyen érthető és cselezhető tábellás áttekintéssel közli a hiteles hűzasi-jegyzeteket és maradványokat t. i. a kisorsolt de még át nem vett nyereményeket, s ilyetén a sorsjegy-birtokosra nézve nélkülözhetetlen közli ny.

A „Sorsolási tudósító” kiadóhivatala (545) 4-10 Budapest, dohány-u. 5. sz.

IGÉRVÉNYEK az 1864-iki állam sorsjegyre Huzása 1877. december hó 1-jén főnyeremény 200,000 frt. 4 frt bélével együtt kaphatók. Magyar királyi nyeremény sorsjeggy főnyeremény 150,000 frt, 2 és fél forintért és bélyeg. Huzás december 15. „Ipargyesületi takarékné hitelintézet”-nél Debreczenben. (544) 3-3

Laptulajdonos Molnár György.